

Bruxelles, den 26.9.2012
COM(2012) 537 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Fremme af de kulturelle og kreative sektorers bidrag til vækst og beskæftigelse i EU

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Fremme af de kulturelle og kreative sektorerers bidrag til vækst og beskæftigelse i EU

1. EN I HØJ GRAD UUDNYTTET RESSOURCE FOR EU 2020-STRATEGIEN

I kernen af den sociale struktur formes vores identitet, ambitioner og relationer til andre og verden af kulturen. Kulturen former også de steder og landskaber, som vi bor i, og den livsstil, som vi udvikler. Kulturarv, billedkunst, scenekunst, filmkunst, musik, forlagsvirksomhed, mode og design er tydeligt til stede i vores hverdagsliv, men de kulturelle og kreative sektorerers¹ bidrag til den sociale og økonomiske udvikling i EU er stadig ikke fuldt ud anerkendt. Desuden har globaliseringen og den digitale omstilling medført store udfordringer, men det er stadig nødvendigt at fremme tilpasningen, så potentialet i disse sektorer kan udnyttes til fulde, og Europas mangeårige førerposition på dette område værdsættes højere som en komparativ fordel på verdensplan. I denne meddelelse foreslås en strategi for yderligere udnyttelse af disse sektorerers potentiale i EU for at bidrage til vækst og beskæftigelse.

Sektorer med stærk vækst

De kulturelle og kreative sektorerers økonomiske resultater bør erkendes. I EU tegner de sig for 3,3 % af BNP og beskæftiger 6,7 millioner mennesker (dvs. 3 % af den samlede beskæftigelse)².

Tallene er endnu højere, hvis man medregner modeindustrien³ og luksusindustrien⁴, som er stærkt afhængige af kulturelle og kreative input. Hver især tegner disse sig for 3 % af BNP i EU og beskæftiger henholdsvis 5 millioner og 1 million mennesker, og beskæftigelsen i luksusindustrien forventes at nå op på 2 millioner inden 2020⁵.

I perioden mellem 2008 og 2011 viste det sig, at beskæftigelsen i de kulturelle og kreative sektorer var mere stabil end i resten af økonomien i EU⁶, selv om vækstraterne varierede inden for de forskellige delsektorer. Denne tendens er så meget desto mere interessant, idet nogle af disse sektorer er ramt af en højere ungdomsarbejdsløshed end resten af økonomien.

Strategiske investeringer i disse sektorer på lokalt og regionalt plan har i visse tilfælde givet bemærkelsesværdige resultater. Især festivaler og arrangementet de europæiske

¹ De kulturelle og kreative sektorer omfatter navnlig arkitektur, arkiver og biblioteker, kunsthåndværk, audiovisuelle værker (herunder film, tv, videospil og multimedier), kulturarv, design (herunder modedesign), festivaler, musik, scenekunst, billedkunst, forlagsvirksomhed og radio.

² Rapporten om Europas konkurrenceevne fra 2010. Andre kilder har anslået, at disse tal er endnu højere, nemlig 4,5 % af BNP og 8,5 millioner beskæftigede (TERA Consultants, 2010).

³ Herunder design, fremstilling af modematerialer og -varer samt distribution heraf.

⁴ Herunder især mode, juveler og armbåndsure, accessories, lædervarer, parfume og kosmetik, møbler og husholdningsapparater, biler, både samt gastronomi, hoteller og fritidsaktiviteter.

⁵ Competitiveness of the EU fashion industries, Idea Consult, 2012; The value of the cultural and creative industries to the European economy, Frontier Economics, 2012

⁶ Kilde: Eurostat (EU-LFS)

kulturhovedstæder har givet betydelige økonomiske fordele, og der har i visse tilfælde været en tifoldig gevinst for hver investeret euro.

Katalysatorer for innovation

De kulturelle og kreative sektorer befinder sig i krydsfeltet mellem kunst, industri og teknologi, og kan således meget vel bidrage til at skabe afsmittende virkninger i andre sektorer. De leverer indhold til ikt-applikationer, hvilket skaber efterspørgsel efter sofistikeret forbrugerelektronik og telekommunikationsapparater. Kultur og kreativitet har desuden direkte indvirkning på f.eks. turismesektoren og er integreret i alle led i værdikæden i andre sektorer, f.eks. i mode- og luksusindustrien, hvor deres betydning som centrale underliggende aktiver er stigende⁷.

Mere generelt har disse sektorer indvirkning på innovation i andre industrigrene. Som det er blevet fremhævet i Innovation i EU⁸, fremmes innovation i stadig højere grad af ikke-teknologiske faktorer såsom kreativitet, design og nye organisatoriske processer eller forretningsmodeller. Innovation er stærkt afhængig af kreative økosystemer, inden for hvilke kvaliteten og mangfoldigheden af partnerskaber på tværs af forskellige sektorer og typer af aktører er afgørende. Det mest oplagte eksempel er den stadig mere udbredte brug af design i fremstillingsindustrier, som øger værdien af varer, tjenesteydelser, processer og markedsstrukturer. Virksomheder, der investerer dobbelt så meget, som der i gennemsnit bruges til investering i kreative input, har 25 % større chance for at skabe produktinnovationer⁹.

De kulturelle og kreative sektors potentiale som katalysatorer udgør desuden en vigtig ressource for social innovation og for at finde svar på store samfundsmæssige udfordringer, som f.eks. klimaforandringer, bæredygtig udvikling, demografiske ændringer eller kulturel mangfoldighed¹⁰. I partnerskab med uddannelsessektoren kan de kulturelle og kreative sektorer f.eks. bidrage til udviklingen af den rette blanding af færdigheder vedrørende kreativitet og iværksætterkultur, kritisk tænkning, risikovillighed og engagement, som er nødvendig for at forbedre EU's konkurrenceevne i videnssamfundet.

Et centralt element i den globale konkurrence og udøvelsen af blød magt

Europas internationale partnere investerer allerede meget i de kulturelle og kreative sektorer. USA har gennem flere årtier investeret i disse sektorer, både som strategiske økonomiske sektorer og med henblik på at styrke deres globale tilstedeværelse. Andre lande som Kina, Sydkorea og Indien foretager ligeledes store investeringer for at fremme deres økonomiske potentiale og "bløde magt". Hermed indgår de i den globale konkurrence om at tiltrække kreative talenter. I Kina er de offentlige investeringer i kultur f.eks. steget med 23 % om året siden 2007, og der er planer om at øge denne sektors andel af BNP fra 2,5 % til 5-6 % inden 2015¹¹.

⁷ F.eks. inden for "fast fashion", hvor der markedsføres flere nye kollektioner om året.

⁸ KOM(2010) 546.

⁹ Creating Innovation: Do the creative industries support innovation in the wider economy? NESTA 2008.

¹⁰ Sostenuto – Culture as a factor of economic and social innovation, 2012. KEA European Affairs – Study on the impact of culture on creativity, 2009.

¹¹ Kinas 12. femårsplan (2011-2015).

Selv om de europæiske mode- og luksusindustrier i stigende grad bidrager til EU's eksport¹² og fremme af europæisk ekspertise i verden, udnyttes potentialet i andre sektorer, f.eks. film- og musikbranchen, stadig ikke strategisk i udlandet. Udfordringen ligger i både at øge eksporten til gavn for EU's økonomi og skabe et dynamisk image, som viser et attraktivt og kreativt Europa, som er åbent for kulturer og talenter fra hele verden.

2. UDFORDRINGER SKAL GØRES TIL MULIGHEDER FOR VÆKST OG BESKÆFTIGELSE

De kulturelle og kreative sektorer befinder sig i et hurtigt *omskifteligt miljø, som forandres af den digitale omstilling og globaliseringen*, og som fører til fremkomst af nye aktører, sameksistens mellem meget store strukturer og helt små enheder, en gradvis ændring af værdikæder og forandring af forbrugernes adfærd og forventninger. Disse forandringer giver mange muligheder for så vidt angår lavere produktionsomkostninger og nye distributionskanaler, men de peger samtidig på behovet for tiltag på forskellige niveauer.

I denne omskiftelige sammenhæng er *adgang til finansiering* stadig den største udfordring. Banksektoren har ikke den nødvendige ekspertise til at analysere forretningsmodeller inden for disse sektorer og værdsætter ikke i tilstrækkelig grad deres immaterielle aktiver. Den finansielle og økonomiske krise gør kun denne situation værre på et tidspunkt, hvor der er behov for investeringer med henblik på tilpasning.

Disse sektorer er desuden kendetegnet af en høj grad af *opsplitning efter nationale og sproglige grænser*. Den heraf følgende kulturelle mangfoldighed er en klar fordel for Europa, men den medfører også en begrænset og langt fra optimal udveksling af kulturelle og kreative værker og operatører på tværs af grænserne inden for såvel som uden for EU, geografiske skævheder og dermed et begrænset udvalg for forbrugerne.

I grænseområdet mellem forskellige sektorer (f.eks. på grund af den stadig tættere forbindelse mellem spil-, film- og musikmedier) og med andre industrigrene (f.eks. mode-, luksus- og turismeindustrien) ligger en stærk *dynamik*. Sektorerne og politikområderne er dog stadig ofte opsplittede i sektoropdelt silotænkning, hvilket begrænser udnyttelsen af synergieffekter og fremvæksten af nye løsninger og virksomheder.

Alle disse udfordringer påvirker de forskellige sektorer på forskellig vis, men peger samtidig på behovet for et omfattende strategisk svar, som inddrager alle aktører fra lokalt plan til EU-plan.

3. BEHOVET FOR EN FLERSTRENGET STRATEGI – MEDLEMSSTATERNES ROLLE

En holistisk tilgang med henblik på integrerede strategier

Selv om der er stor forskel på de nationale og regionale sammenhænge følger udviklingen af vellykkede strategier, som kan omdanne de ovenfor beskrevne udfordringer til ny vækst og nye jobmuligheder i EU, som regel det samme mønster og de samme etaper¹³.

¹² 62 % af alle varer, som fremstilles af den europæiske luksusindustri, sælges uden for Europa, og værdien af denne eksport vurderes til 260 mia. EUR (dvs. omkring 10 % af den samlede eksport fra Europa).

¹³ Jf. <http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/120505-cci-policy-handbook.pdf>

Generelt kan det siges, at vellykkede strategier for de kulturelle og kreative sektorer bygger på en fuldstændig kortlægning og mobilisering af de kulturelle og kreative ressourcer i givent område. Strategierne skal være holistiske, fremme partnerskaber mellem forskellige interesser (kulturlivet, erhvervslivet, økonomien, uddannelses- og turismeområdet, fysisk planlægning osv.) og inddrage alle relevante offentlige og private aktører med henblik på at øge ejerskabet. Strategierne skal desuden understøttes af forskning for at sikre virkning, effektivitet og bæredygtighed. For hvert enkelt spørgsmål – f.eks. udvikling af færdigheder, adgang til finansiering, adgang til verdensmarkedet osv. – fastslås i disse strategier, hvad der kan klares med almene politiske tiltag og instrumenter, og hvad der kræver en skræddersyet tilgang. Dette gælder alle forvaltningsniveauer: det lokale, regionale og nationale og helt op til det europæiske plan.

Mens visse medlemsstater, regioner og byer, f.eks. Det Forenede Kongerige, Estland, Wallonien, Puglia, Barcelona, Amsterdam for blot at nævne nogle få, i de seneste år har været gode til at udnytte de kulturelle og kreative sektors særlige potentiale til fremme af socioøkonomisk udvikling og gradvist har udviklet ad hoc-strategier, er andre kun så småt begyndt. De strategier, som allerede er etableret, fokuserer hovedsageligt på styrkelse af sektorerne og i mindre grad på fremme af partnerskaber og afsmittende virkninger i andre sektorer.

Vigtige politiske drivkræfter

For at imødekomme de store ufordringer, som er blevet indkredset, er der behov for koordinerede tiltag, især inden for følgende nøgleområder.

Imødekommelse af behovet for nye færdigheder

Der er behov for stærkere partnerskaber mellem de kulturelle og kreative sektorer, arbejdsmarkedets parter og uddannelsesudbydere, både inden for grunduddannelse og fortsat faglig udvikling. Sådanne partnerskaber bør give sektorerne den rette blanding af færdigheder, som er nødvendig for at udvikle en kreativ iværksætterkultur i et hurtigt omskifteligt miljø. Visse sektorer oplever desuden mangel på arbejdskraft med tekniske og traditionelle færdigheder, eftersom især unge har mindre lyst til at tilegne sig disse færdigheder.

Indlæring af kreative kompetencer skal begynde i en tidlig alder for at skabe grundlag for en fortsat fornyelse af de kreative talenter og stimulere efterspørgslen efter et mere varieret og sofistikeret kreativt indhold og kreative produkter. I forhold til livslang læring kan kreative færdigheder og kompetencer bidrage til tilpasning til nye krav på arbejdsmarkedet.

Partnerskaber med uddannelsessektoren kan desuden bidrage til at udvikle et stimulerende læringsmiljø, som bistår de lærende, især dem med vanskeligheder, med at opnå grundlæggende færdigheder og udvikle de kompetencer, som er nødvendige for deres fremtidige arbejdsliv, og dermed forbedre deres beskæftigelsesegnethed. Kreative og kulturelle initiativer på lokalplan kan bidrage til integration af marginaliserede grupper og give befolkningen i belastede kvarterer nye muligheder.

Forbedret adgang til finansiering

De kulturelle og kreative virksomheder er små, efterspørgslen efter deres produkter er ofte usikker, deres forretningsplaner er komplekse, og de har ingen materielle aktiver, hvilket alt sammen udgør hindringer for adgangen til ekstern finansiering. Selv om aktiefinansiering, business angels, venturekapital og garantiordninger udgør alternative

finansieringsmuligheder, er disse i høj grad underudnyttede. Der er desuden forlydender om, at der findes en kløft mellem udbud og efterspørgsel for finansiering af eksportaktiviteter.

Finansielle institutioner bør derfor øge deres kendskab til det økonomiske potentiale i disse sektorer og udvikle deres evne til at vurdere virksomheder, som er baseret på immaterielle aktiver. Samtidig bør iværksættere i disse sektorer få vejledning til udvikling af en bedre forståelse af kravene til forretningsplaner og tildeling af finansieringsmidler til deres aktiviteter og vækst.

Udvidelse af markedet: nye partnerskaber og forretningsmodeller

De kulturelle og kunstneriske institutioner og tjenesteudbydere skal styrke deres evne til publikumsudvikling, udnyttelse af nye muligheder (især på tværs af grænserne) og reaktion på ændringer i publikums adfærd og forventninger. Gennem udnyttelse af mulighederne ved ict-tjenester og onlinetjenester er der fremkommet nye tjenesteydelser, som svarer bedre til forbrugernes forventninger om adgang til et varieret indhold og et stort udvalg af varer og til øget inddragelse i den kreative proces. Disse nye fremgangsmåder og tjenesteydelser bør også skabe nye indtægtsveje.

For aktivt at fremme skabelse, produktion og distribution af digitalt indhold på alle platforme skal de kulturelle og kreative sektorer indgå strategiske partnerskaber på lige vilkår med andre sektorer, hvilket kan føre til innovative forretningsmodeller, som sikrer, at indholdet bliver tilgængeligt på forskellige måder, og der opnås en balance mellem rettighedshavernes indtægter og offentlighedens adgang til indhold og viden, som således øger den kulturelle bevidsthed og mediekendskabet. I denne forbindelse bør det fulde potentiale i Europeana¹⁴ – indgangsportalen til de digitale samlinger i Europas biblioteker, museer og arkiver – i stigende grad udnyttes som grundlag for et nyt økosystem for applikationer og digitale produkter, der er rettet mod turisme, uddannelse, skabelse og kultur.

Udvidelse af den internationale rækkevidde

Der er behov for politiske tiltag med henblik på intelligent internationalisering og eksportfremme, så det store flertal af små organisationer og virksomheder kan operere i en global sammenhæng og nå ud til nye publikummer og markeder i hele verden. Det er nødvendigt at udpege de mest effektive støttetjenester, fremme adgang til udenlandske markeder, styrke dialogerne om regulering og evaluere eventuelle risikodelingsmekanismer. Sammenlægning af ressourcerne og øget samarbejde mellem forskellige aktører i EU kan i højere grad udnyttes til fremme af en stærkere europæisk kulturel og kreativ tilstedeværelse på verdensscenen og skabelse af et attraktivt europæisk image, som bygger både på vores ekspertise inden for kulturarv og på den mest dynamiske og nyskabende kreativitet.

Styrket krydsbefrugtning mellem sektorer

De kulturelle og kreative sektorer er afhængige af tværfaglige miljøer, hvor de kan mødes med virksomheder fra andre industrigrene. Ethvert offentligt tiltag med henblik på videreudvikling indebærer en tilskyndelse til krydsbefrugtning mellem sektorerne. Derfor er der behov for udvikling og afprøvning af bedre støtteinstrumenter og politik for erhvervslivet, som tager sigte på at fremme forbindelser på tværs af sektorer og skabe afsmittende virkninger i andre sektorer. Dette indebærer igangsættelse af ændringer inden for de relevante

¹⁴ www.europeana.eu.

sektorer, samtidig med at der tilføjes nye færdigheder og kompetencer både til disse sektorer og til de øvrige industrigrene.

Desuden er der behov for yderligere samarbejde mellem forskellige politikområder, især vedrørende økonomiske forhold, industri, uddannelse, turisme, innovation, byudvikling, regional udvikling og fysisk planlægning.

I betragtning af ovenstående opfordres medlemsstaterne, på alle territoriale niveauer og, hvis det er nødvendigt, med inddragelse af alle relevante offentlige og private interessenter, til:

- at evaluere det fulde potentiale i de kulturelle og kreative sektorer¹⁵ for så vidt angår intelligent, inklusiv og bæredygtig vækst og i højere grad at integrere disse sektorer i deres udviklingsstrategier på alle niveauer, navnlig i forbindelse med intelligente specialiseringsstrategier¹⁶
- at forstærke samarbejdet på tværs af de kulturelle og kreative sektorer og med andre sektorer, bl.a. ikt-sektoren og turismesektoren, herunder gennem fælles initiativer, der sigter mod at fremme forståelsen på tværs af sektorer og bidrager til udviklingen af en mere åben, innovativ og initiativrig tænkemåde i økonomien
- at tilskynde til og lette etablering af platforme, netværk og klynger for alle de offentlige og private aktører, som er relevante for de kulturelle og kreative sektorer
- at tilskynde til strukturerede partnerskaber mellem de kulturelle og kreative sektorer, arbejdsmarkedets parter og udbydere af alle uddannelsesstyper, herunder praktikpladser
- at fremme anerkendelse af kvalifikationer opnået gennem uformel og ikke-formel læring på områder, som er relevante for de kulturelle og kreative sektorer
- at forbedre de finansielle institutioners investeringsvillighed og de kulturelle og kreative sektoreres investeringsparathed og udforme målrettede finansieringstekniske instrumenter, især garantiordninger, herunder gennem en hensigtsmæssig anvendelse af det kommende program "Et Kreativt Europa" og samhørighedsmidlerne
- at støtte de kulturelle og kreative sektorer i forbindelse med udnyttelse og afprøvning af nye strategier for publikumsudvikling og forretningsmodeller, som er relevante for den digitale omstilling
- at støtte digitaliseringen af kulturelt indhold og udviklingen af onlineplatforme i overensstemmelse med de relevante EU-regler om statsstøtte
- at tilskynde de kulturelle og kreative sektorer til at udbygge og styrke deres tilstedeværelse på internationale markeder, bl.a. gennem udviklingen af internationale partnerskaber og samarbejde med tredjelande.

¹⁵ På engelsk CCS (cultural and creative sectors).

¹⁶ Se side 10.

4. MERVÆRDIEN AF EN INDSATS PÅ EU-PLAN

EU spiller en vigtig rolle i bestræbelserne på at etablere det rette miljø for tilpasning og opbakning til denne dagsorden.

Fremme af de rette reguleringsmæssige rammer

Som led i "*Small Business Act*" for Europa indfører EU en politikramme for små og mellemstore virksomheder for EU og medlemsstaterne, der sigter mod at forbedre den overordnede indfaldsvinkel i relation til iværksættervirksomhed¹⁷. Den er særlig relevant for de kulturelle og kreative sektorer, hvor små virksomheder og mikrovirksomheder er fremherskende.

I meddelelsen "*A Single Market for Intellectual Property Rights*"¹⁸, som fokuserer på behovet for at gøre fremskridt med hensyn til opnåelse af et fuldt integreret indre marked, udstikkes en plan for initiativer til oprettelse af en EU-ramme på området for intellektuelle ejendomsrettigheder, som belønner kreative bestræbelser og letter grænseoverskridende aktiviteter på det indre marked. Kommissionen har efterfølgende vedtaget lovgivningsforslag om forældreløse værker¹⁹ og om kollektiv forvaltning af ophavsret²⁰. Vurderingen af den audiovisuelle sektor skrider fremad efter offentliggørelsen af grønbogen om onlinedistribution af audiovisuelle værker i EU²¹. Kommissionen fremmer mæglingsprocesser mellem aktører vedrørende afgifter for privat kopiering. Det planlægges også at gøre en indsats for at forbedre værdiansættelsen af immaterielle aktiver, som er afgørende for adgangen til privat finansiering.

For de kulturelle og kreative sektorer, som er afhængige af deres varemærke og kundernes loyalitet, er modernisering og tilpasning af varemærkesystemet altafgørende. I forbindelse med EU-observatoriet for krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er der behov for bedre analyser af pålidelige oplysninger om værdien af intellektuelle ejendomsrettigheder og krænkelse heraf, udveksling af bedste praksis og øget bevidsthed for effektivt at kunne bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering. På denne baggrund fremmer Kommissionen samarbejde mellem indehavere af intellektuelle ejendomsrettigheder og internetplatforme inden for rammerne af *aftalememorandummet om salg af forfalskede varer via internettet*, som forsøger at begrænse udbuddet på europæisk plan af falske kulturgoder på internettet²².

Visse aspekter af initiativerne vedrørende *videreanvendelse af den offentlige sektors oplysninger* under den digitale dagsorden for Europa²³, som omfatter tiltag til overvindelse af hindringer for udviklingen af Europas onlinemarkeder, kan bidrage til en bedre udnyttelse af og adgang til kulturgoder.

Et af de prioriterede tiltag i *meddelelsen om momssystemets fremtid*²⁴ er en gennemgang af den nuværende momssatsstruktur. I henhold til et af principperne bag denne vurdering bør ensartede varer og tjenesteydelser være underlagt den samme momssats, og der bør tages

¹⁷ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/>.

¹⁸ KOM(2011) 287.

¹⁹ KOM(2011) 289.

²⁰ COM(2012) 372.

²¹ KOM(2011) 427.

²² http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/stakeholders/index_en.htm#maincontentSec2.

²³ KOM(2010) 245.

²⁴ KOM(2011) 851.

hensyn til teknologiske fremskridt for at imødekomme de udfordringer, som er forbundet med konvergenen mellem onlinemiljøer og fysiske miljøer.

For at skabe et effektivt digitalt marked, som også skaber nye muligheder for de kulturelle og kreative sektorer, vil Kommissionen fortsætte med gennemførelsen af de initiativer, der er fastlagt i handlingsplanen for det digitale indre marked for e-handel og onlinetjenester²⁵, herunder et initiativ om anmeldelses- og fjernelsesprocedurer og et initiativ om netneutralitet.

I forbindelse med *moderniseringen af statsstøttepolitikken*²⁶ vil det blive overvejet at støtte den kulturelle sektor gennem fritagelse fra forudgående anmeldelse. Desuden vil det blive overvejet at sikre støtte til innovation, herunder ikke-teknologisk innovation, i forbindelse med den næste gennemgang af *EF-rammebestemmelserne for statsstøtte* til forskning, udvikling og innovation.

Fremme af udveksling af god praksis og peerlæring

Initiativer på EU-plan kan øge tempoet for tilpasningen, fremme udbredelsen af god praksis og forbedre netværkssamarbejde inden for de kulturelle og kreative sektorer. Siden vedtagelsen af den europæisk kulturdagsorden²⁷ i 2007 har de nationale myndigheder samarbejdet på dette område. Der er blevet nedsat en ekspertgruppe til at drøfte og validere bedste praksis på nationalt og regionalt plan og fremsætte forslag til samarbejdsinitiativer. Ekspertgruppen har offentliggjort en håndbog om strategisk anvendelse af EU's samhørighedsmidler til frigørelse af det kulturelle potentiale i forbindelse med lokal, regional og national udvikling, især gennem bidrag til intelligente specialiseringsstrategier.²⁸ Ekspertgruppen vil nu fokusere på strategier for internationalisering og eksport. Et andet eksempel er den politiklæringsplatform, der er etableret under den europæiske alliance for de kreative industrier²⁹ med henblik på at fremme udveksling og samarbejde inden for bedre virksomhedsstøtte, adgang til finansiering og ekspertise og samarbejde vedrørende klynger.

Kommissionen agter desuden at støtte peerlæringsaktiviteter i kommunale forvaltninger, så lokale beslutningstagere kan udveksle og sammenligne erfaringer om betydningen af kultur i social og økonomisk revitalisering af byområder.

Udviklingen frem til 2020: mobilisering af en lang række specifikke og generelle former for økonomisk støtte

Kommissionens forslag til programmer og instrumenter under den kommende flerårige finansielle ramme 2014-2020, især Et Kreativt Europa³⁰, Erasmus for Alle³¹, samhørighedsmidlerne³², Horisont 2020³³, Cosme³⁴ og Connecting Europa-faciliteten³⁵, kan give et væsentligt bidrag til den fremtidige udvikling af de kulturelle og kreative sektorer og styrke deres bidrag til Europa 2020-strategien for vækst og beskæftigelse.

²⁵ KOM(2011) 942.

²⁶ COM(2012) 209.

²⁷ KOM(2007) 242.

²⁸ http://ec.europa.eu/culture/news/cci_en.htm.

²⁹ <https://www.howtogrow.eu/ecia/>.

³⁰ KOM(2011) 785.

³¹ KOM(2011) 788.

³² http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/proposals_2014_2020_en.cfm.

³³ KOM(2011) 809.

³⁴ KOM(2011) 834.

³⁵ KOM(2011) 665.

Målet med *Et Kreativt Europa* er at fremme den kulturelle og sproglige mangfoldighed i Europa og styrke de kulturelle og kreative sektors konkurrenceevne. Programmet vil:

- støtte grænseoverskridende netværk, partnerskaber og peerlæringsaktiviteter med henblik på at styrke sektorernes kapacitet til at operere uden for de nationale grænser og bidrage til at finde svar på udfordringer som f.eks. den digitale omstilling, globaliseringen og de opsplittede europæiske markeder

- etablere en målrettet *finansieringsfacilitet*, som stiller garantier, der giver små virksomheder og organisationer lettere adgang til banklån. Denne facilitet, som sammen med Horisont 2020- og Cosme-faciliteterne er omfattet af det kommende finansielle gældsinstrument for små og mellemstore virksomheder, har desuden til hensigt at skabe systemiske resultater i den finansielle sektor ved at forbedre de finansielle institutioners evne til at evaluere kulturelle og kreative projekter, sammenkoble den nuværende begrænsede ekspertise på tværs af de nationale grænser og støtte initiativer, der har til formål at styrke sektorernes investeringsparathed

- støtte tiltag til kapacitetsopbygning, der tager sigte på publikumsudvikling og afprøvning af forretningsmodeller

- støtte foranstaltninger, som hjælper sektorerne med at operere internationalt.

Erasmus for Alle støtter investering i uddannelse, både i form af læringsmobilitet, partnerskaber for innovation og politisk støtte. Som led i programmets ambition om at fremme samarbejde om innovation vil det støtte omfattende partnerskaber (vidensalliancer) mellem videregående uddannelser og erhvervslivet og partnerskaber mellem erhvervsfaglige uddannelser og erhvervslivet (alliancer vedrørende sektorspecifikke kvalifikationer). Dette åbner vigtige muligheder for partnerskaber mellem de kulturelle og kreative sektorer og uddannelsessektoren.

Ved at bygge videre på de mange muligheder, som allerede findes for de kulturelle og kreative sektorer³⁶, vil *samhørighedsmidlerne* fortsat støtte investeringer i disse sektorer for at maksimere kulturens bidrag som et værktøj til lokal og regional udvikling, revitalisering af byområder, udvikling af landdistrikter, beskæftigelsesegnethed og social integration. Som eksempler på investeringsmulighederne kan nævnes forskning, innovation, små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne og iværksætterånd inden for de kulturelle og kreative industrier eller bevarelse og forbedring af kulturarven og kulturlandskaber³⁷. *Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne* vil desuden fortsat støtte fornyelse af kulturarven i landdistrikter og forbedring af adgangen til kulturelle tilbud i landområder ved at yde støtte til investeringer og uddannelse i de kulturelle og kreative virksomheder og stimulere udviklingen af netværk og klynger, især gennem Leader³⁸.

I denne sammenhæng vil der blive tilskyndet yderligere til anvendelse af målrettede finansieringstekniske instrumenter, bl.a. i relation til de kulturelle og kreative sektorer. I sin vision for fremtidens samhørighedspolitik har Kommissionen peget på disse sektorer i forbindelse med udviklingen af intelligente specialiseringsstrategier for lokal og regional

³⁶ Undersøgelse af kulturens bidrag til lokal og regional udvikling, 2010.

³⁷ SWD(2012) 61, del II.

³⁸ http://enrd.ec.europa.eu/leader/en/leader_en.cfm.

udvikling³⁹. Der er behov for en stærkere integration mellem strategier på lokalt/regionalt plan og på nationalt plan. Der bør fokuseres på evaluering af disse sektors potentiale i forbindelse regionale udviklingsstrategier i den kommende fastlæggelse af partnerskabsaftaler og operationelle programmer og programmer for udviklingen af landdistrikter, som tager hensyn til de dynamiske forbindelser mellem traditionelle kulturgoder, udviklingen af kreative virksomheder og svar på sociale og miljømæssige udfordringer, samtidig med at der sikres en bedre blanding af investeringer i infrastruktur og menneskelige ressourcer⁴⁰.

Cosme sigter mod at styrke EU-virksomheders og SMV'ers konkurrenceevne og bæredygtighed og tilskynde til en iværksætterkultur. Kommissionen foreslår tiltag, der har til formål at fremme udviklingen af klynger og virksomhedsnetværk i topklasse og fremskynde fremvæksten af konkurrencedygtige industrigrene, der er baseret på tværsektorielle aktiviteter, hvilket er særlig relevant for de kulturelle og kreative sektorer. Der foreslås konkrete tiltag for at tilskynde til indførelse af nye forretningsmodeller og kommerciel udnyttelse af kreative ideer, som fører til udviklingen af kundetilpassede og personaliserede varer og tjenesteydelser, der lever op til forbrugernes forventninger. Kommissionen foreslår desuden at udvikle tiltag, der sammenkæder og tilføjer færdigheder og kompetencer inden for design, kreative processer og fremstillingsprocesser.

Horisont 2020 forvalter EU's støtte til forsknings- og innovationsaktiviteter og fremmer en bedre udnyttelse af det industrielle potentiale ved politikker på områderne innovation, forskning og teknologisk udvikling. Programmet sigter mod at styrke konkurrenceevnen på tværs af en række fremvoksende industrigrene og sektorer, hvilket er særlig relevant for de kulturelle og kreative sektorer. Programmet vil støtte teknologisk udvikling i relation til disse sektorer, f.eks. innovative teknologier til skabelse og anvendelse af kreativt indhold og innovative materialer til de kreative industrier. Horisont 2020 udforsker desuden nye former for innovation, f.eks. social innovation og kreativitet, med henblik på at fremme en positiv interkulturel dynamik i Europa og med internationale partnere.

Connecting Europe-faciliteten har til formål at fremme Europas transportnet, energinet og digitale net. Denne facilitet vil sikre bæredygtig finansiering til Europeana (indgangsportalen til de digitale samlinger i Europas biblioteker, museer og arkiver) og støtte aktiviteter som f.eks. mekanismer til udveksling af rettighedsoplysninger og licensudstedelse eller kompetencecentre om digitalisering og bevarelse af kulturarven i digital form.

På internationalt plan kan den politiske dialog og samarbejdet mellem EU og tredjelande, både på bilateralt og regionalt plan, anvendes til at opbygge tillid og åbne muligheder for indgåelse af partnerskaber mellem virksomheder og institutioner til fordel for alle parter, herunder for de kulturelle og kreative sektorer⁴¹. Gennem samarbejde kan kultur stadig være en afgørende faktor for socioøkonomisk udvikling og for styrkelse af menneskerettigheder, demokrati, civilsamfund og andre vigtige elementer i god regeringsførelse⁴².

³⁹ http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/c/document_library/get_file?uuid=a39fd20b-9fbc-402b-be8c-b51d03450946&groupId=10157.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Politisk dialog kan navnlig støttes under Partnerskabsinstrumentet (PI).

⁴² Disse mål støttes både under det geografiske og tematiske samarbejde gennem instrumentet til finansiering af udviklingssamarbejde (DCI), Det Europæiske Naboskabsinstrument (ENI), Instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA) og Den 11. Europæiske Udviklingsfond (EUF).

Kommissionen vil:

- fortsat forbedre EU-lovgivningen vedrørende de kulturelle og kreative sektorer
- færdigforhandle sine forslag med Europa-Parlamentet og Rådet om EU-finansieringsinstrumenter for perioden 2014-2020 og forberede gennemførelsen heraf
- støtte udveksling af god praksis inden for EU.

Kortsigtede tiltag på EU-plan med henblik på at støtte de vigtigste politiske drivkræfter

På kortere sigt vil medlemsstaternes bestræbelser på alle territoriale niveauer blive suppleret af en række EU-initiativer, der sigter mod at bidrage til fremvæksten af kreative økosystemer på tværs af sektorer og i forskellige led i værdikæden:

- Imødekommen af behovet for nye færdigheder

Vidensalliancer mellem videregående uddannelser og erhvervslivet med henblik på fremme af innovation afprøves. I 2013 aflægges der rapport om arbejdet i en videns- og læringsalliance inden for filmbranchen⁴³.

EU finansierer første fase af et europæisk råd for kvalifikationer i den audiovisuelle sektor og scenekunsten⁴⁴, og et europæisk råd for kvalifikationer i tekstil-, beklædnings- og læderindustrien⁴⁵ modtager også støtte til at analysere færdighedsbehovet.

Inden udgangen af 2013 vil en gruppe af eksperter fra medlemsstaterne, der er nedsat i forbindelse med den europæiske kulturdagsorden, fremlægge en rapport om fremme af kreative partnerskaber mellem skoler og kulturelle og kreative virksomheder og organisationer.

- Forbedret adgang til finansiering

Indtil 2014 finansierer EU to partnerskaber vedrørende bedre adgang til finansiering (FAME og C-I Factor) under den europæiske alliance for de kreative industrier.

Medias produktionsgarantifond⁴⁶ letter filmproducenters adgang til private finansieringskilder.

Kommissionen overvejer muligheden af at oprette en lignende garantifond for modeindustrien.

Under strategien for intellektuel ejendomsret udarbejder Kommissionen forslag til politikker, der tager sigte på at forbedre den økonomiske udnyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder⁴⁷.

- Udvidelse af markedet

⁴³ http://ec.europa.eu/education/higher-education/ka1_en.htm.

⁴⁴ <http://www.pearle.ws/en/projects/detail/16>.

⁴⁵ <http://europeanskillscouncil.t-c-l.eu/eng/>.

⁴⁶ http://ec.europa.eu/culture/media/programme/overview/funding/index_en.htm.

⁴⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/intellectual-property/index_en.htm.

I 2012 vil Kommissionen:

- finansiere en forberedende foranstaltning med henblik på udbredelse af europæisk film i den digitale tidsalder⁴⁸
- finansiere et pilotprojekt om innovativ anvendelse af it inden for de kulturelle og kreative sektorer⁴⁹
- finansiere et tematisk net vedrørende nye forretningsmodeller for forlagsvirksomhed i den digitale tidsalder⁵⁰
- tilrettelægge en europæisk konference med henblik på udveksling af praksis⁵¹ inden for publikumsudvikling
- vedtage en henstilling om europæisk film i den digitale tidsalder.

Inden udgangen af 2012 vil en gruppe af eksperter fra medlemsstaterne, der er nedsat i forbindelse med den europæiske kulturdagsorden, fremlægge en rapport om politikker og god praksis i offentlige institutioner med henblik på fremme af adgangen til og deltagelsen i kulturlivet.

I 2013 vil Kommissionen:

- støtte produktion af mere effektive og interaktive værktøjer i den kreative branche og foregribe fremtidens tendenser inden for forskning og innovation ved at sikre samspil inden for og mellem forskellige segmenter i denne branche⁵²
- iværksætte et Worth-pilotprojekt for at stimulere markedsorienteret støtte og rådgivning til SMV'er inden for modesektoren og sektoren for designbaserede personlige artikler med henblik på at udvikle nye kreative varer og tjenesteydelser i samarbejde med designere.

Initiativerne det europæiske kulturarvsmærke⁵³ og de europæiske kulturhovedstæder⁵⁴ vil desuden blive brugt som laboratorier for publikumsudvikling og borgerinddragelse.

- Udvidelse af den internationale rækkevidde

I 2012-2013 vil Kommissionen tilrettelægge specifikke partnerskabsarrangementer i tredjelande med henblik på at støtte SMV'ers internationalisering gennem klyngedannelser, bl.a. for de kulturelle og kreative sektorer.

Samarbejde vedrørende de kulturelle og kreative sektorer inden for rammerne af handelsprojektet mellem EU og Kina vil fortsætte som en testfase for styrket samarbejde.

I den politiske dialog om kultur med partnere fra vækstøkonomier vil fokus blive rettet mod at skabe et klima for samarbejde og udveksling inden for de kulturelle og kreative sektorer.

⁴⁸ http://ec.europa.eu/culture/media/programme/overview/digitaldistrib/prepaction/index_en.htm.

⁴⁹ http://ec.europa.eu/culture/news/12062012-pilotproject-eac10_en.htm.

⁵⁰ WP ICT PSP 2012, s.19.

⁵¹ http://ec.europa.eu/culture/news/20120316-conference-audience_en.htm.

⁵² WP ICT PSP 2013, s. 10, 81-85.

⁵³ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/label/european-heritage-label_en.htm.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/capitals/european-capitals-of-culture_en.htm.

Kommissionen vil desuden:

- afprøve gennemførligheden af at dele risikoen i forbindelse med de nuværende eksportkreditforsikringsordninger for SMV'er
- i tæt samråd med EU-Udenrigstjenesten undersøge, hvordan man kan styrke kulturens rolle i eksterne relationer.

I 2013 vil en gruppe af eksperter fra medlemsstaterne, der er nedsat i forbindelse med den europæiske kulturdagsorden, fremlægge en håndbog om støttestrategier for internationalisering af de kulturelle og kreative sektorer.

- Styrket krydsbefrugtning mellem sektorer

Pr. 2012 har Kommissionen:

- fremmet forbindelser mellem sektorer under den europæiske alliance for de kreative industrier
- støttet tre omfattende demonstrationer af støtte til kulturturisme under den europæiske alliance for mobilindustrier.

I 2012-2013 vil Kommissionen desuden:

- oprette et europæisk center for innovation af tjenesteydelser, der skal give rådgivning til regionale organisationer om innovation af tjenesteydelser og kreativitet for at fremme omstrukturering af industrien
- udgive en intelligent guide til, hvordan man udnytter samhørighedsmidlerne bedre til at kapitalisere på innovation af tjenesteydelser, hvilket især er relevant for de kulturelle og kreative sektorer
- påbegynde finansieringen af et pilotprojekt vedrørende støtte til to traditionelle industriområder i forbindelse med deres omstilling til europæiske kreative områder⁵⁵
- gennemgå udfordringer og muligheder ved foranstaltninger til styrkelse af konkurrenceevnen i EU's mode- og luksusindustri og tage behørigt hensyn til de tilsvarende arbejdsdokumenter fra Kommissionens tjenestegrene
- vurdere de henstillinger, som vil blive fremsat af det europæiske designfremmeråd i 2012, og udarbejde en handlingsplan for at fremme udnyttelsen af design i innovationspolitikken
- udvikle og afprøve undervisningsmoduler under det europæiske initiativ for etablering af klynger i topklasse med henblik på fremme af kreativitet, kreative kompetencer og kreative sektorer og disses betydning for omstillingen fra traditionelle industriaktiviteter
- iværksætte en høring af interessenter om, hvorvidt det er relevant at etablere en europæisk alliance for oplevelsesøkonomi, fremme af samspil på tværs af sektorer og mellem de kulturelle og kreative sektorer og fritids-, sports- og turismeindustrien samt støtte af udviklingen af nye industrielle værdikæder.

⁵⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=5782&lang=en.

5. OVERVÅGNING AF FREMSKRIDT

Udnyttelse af det fulde potentiale i de kulturelle og kreative sektorer vil i stort omfang bidrage til vækst og beskæftigelse og fremskynde omstillingen til et videnbaseret og innovativt samfund. Der er behov for tiltag på nationalt, regionalt og lokalt plan og i EU for at udnytte dette potentiale og for at støtte gennemførelsen af den flerstrengede strategi, som er skitseret i det ovenstående, ved på kort og lang sigt især at fokusere på de fem vigtigste politiske drivkræfter: imødekommelse af behovet for nye færdigheder, forbedret adgang til finansiering, fremme af nye forretningsmodeller og publikumsudvikling, fremme af samarbejdet med andre sektorer og andre politikområder og udvidelse af den internationale rækkevidde. Denne strategi vil desuden fremme samarbejde med EU's partnere. Den er afhængig af støtte fra andre europæiske institutioner og interessenter.

Kommissionen foreslår at anvende den nuværende ramme for samarbejde, nemlig den åbne koordinationsmetode for kultur, til at overvåge fremskridt i gennemførelsen af denne strategi.